

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 19. jūnijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 96/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmo daļu un 663. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam, 92. panta pirmajam un otrajam teikumam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu [datums];

1.2. noteikt ierobežotu pieejamību informācijai par Pieteikuma iesniedzēju.

2. Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmā daļa nosaka: “Spēkā stājušos tiesas nolēmumu var izskatīt no jauna, ja tas nav skatīts vai nav pārsūdzams kasācijas kārtībā vai tiesa iepriekš nav atteikusies ierosināt kasācijas tiesvedību, pēc šā likuma 663. pantā minēto personu pieteikuma vai protesta.”

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 663. panta pirmo daļu pieteikumu par tiesas nolēmuma izskatīšanu no jauna notiesātās un attaisnotās personas uzdevumā vai tādas personas uzdevumā, pret kuru ar tiesas lēmumu kriminālprocess izbeigts, var iesniegt advokāts.

3. Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš vērsusies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, 92. panta pirmajam un otrajam teikumam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam (pieteikums Nr. 64/2026).

Satversmes tiesas 1. kolēģija 2026. gada 19. maijā pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu, jo pieteikums neatbilda Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām.

Izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts nav mainījies. Līdz ar to kolēģijai ir jāizvērtē, vai izskatāmajā pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

3.1. Kolēģijas 2026. gada 19. maija lēmumā attiecībā uz prasījumu vērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 92. panta otrajam teikumam norādīts, ka Pieteikuma iesniedzēja nav pamatojusi, kādā veidā tas, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu ar mantu saistītā persona nevar iesniegt pieteikumu par tiesas nolēmuma jaunu izskatīšanu sakarā ar materiālo vai procesuālo tiesību normu būtisku pārkāpumu, aizskar viņai šajā Satversmes normā ietvertās pamattiesības.

Pieteikuma iesniedzēja pieteikumā joprojām nav sniegusi pamatojumu tam, kā apstrīdētās normas aizskar tās Satversmes 92. panta otrajā teikumā ietvertās pamattiesības.

3.2. Kolēģijas 2026. gada 19. maija lēmumā norādīts, ka pieteikumā daļā par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam nav pamatojuma par to, ka tieši apstrīdētās normas pašas par sevi skar Pieteikuma iesniedzējas mantiskās intereses un tādējādi rada tās tiesību uz īpašumu aizskārumu.

Izskatāmajā pieteikumā Pieteikuma iesniedzēja norādījusi, ka apstrīdētās normas liedz iespēju nodrošināt efektīvu tāda apgabaltiesas nolēmuma pārskatīšanu, ar kuru Pieteikuma iesniedzējai ir atņemts īpašums. Procesā par noziedzīgi iegūtu mantu tiek izlemts jautājums par personai piederošo mantu un, ja tai ir noziedzīga izcelsme, tā tiek konfiscēta valsts labā. Tiesas lēmums skar Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. panta pirmajā un trešajā teikumā garantētās tiesības uz īpašumu. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja savu tiesību uz īpašumu aizskārumu pēc būtības saista ar tai nelabvēlīgu nolēmumu procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, nevis ar apstrīdētajām normām. Pieteikuma iesniedzēja

joprojām nav pamatojusi, ka tieši apstrīdētās normas pašas par sevi skar Pieteikuma iesniedzējas mantiskās intereses un tādējādi rada tās tiesību uz īpašumu aizskārumu.

3.3. Iepriekš izskatītajā pieteikumā nebija ņemta vērā Satversmes tiesas judikatūra par procesa par noziedzīgi iegūtu mantu būtību un mērķi un nebija sniegts pamatojums tam, kādēļ tieši tas, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu netiek noskaidrota personas vaina, nav uzskatāms par apstākli, kas liedz to salīdzināt ar kriminālprocesu, kura mērķis ir personas vainas noskaidrošana.

Šajā pieteikumā Pieteikuma iesniedzēja ir precizējusi salīdzināmās personu grupas, norādot, ka salīdzināmas ir: persona, kurai likums paredz iespēju lūgt galīga nolēmuma pārskatīšanu būtisku procesuālu vai materiāltiesisku pārkāpumu gadījumā, un ar mantu saistītā persona procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, kurai šāda iespēja ir liegta. Salīdzināmo personu vienojošā pazīme nav attiecīgā procesa forma, vai tas, ka tiek lemts par personas vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, bet gan tas, ka visos gadījumos personai ar galīgu tiesas nolēmumu tiek būtiski aizskartas tās tiesības uz īpašumu.

Kā jau iepriekšējā kolēģijas lēmumā norādīts, savstarpēji salīdzinot dažādu tiesvedības procesu tiesisko regulējumu, neapšaubāmi būtu iespējams atrast vairākas visiem procesiem kopīgas pazīmes. Tomēr starp šiem procesiem pastāv arī objektīvas atšķirības un šo procesu kopīgās pazīmes nevarētu kalpot par pamatu prasībai procesus pilnībā vienādot (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-01-01 17. punkts un 2017. gada 8. marta sprieduma lietā Nr. 2016-07-01 27.2. punkts*). Mantiskie jautājumi var tikt risināti gan procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, gan pamata kriminālprocesā. Tomēr, ievērojot šo procesu atšķirīgo būtību un mērķi, abi procesi nav salīdzināmi (*sal. Satversmes tiesas 2017. gada 11. oktobra sprieduma lietā Nr. 2017-10-01 20.2. punktu*).

Lai gan izskatāmajā pieteikumā Pieteikuma iesniedzēja ir precizējusi salīdzināmās personu grupas, tajā joprojām nav ņemtā vērā Satversmes tiesas judikatūra par procesa par noziedzīgi iegūtu mantu būtību un mērķi un nav sniegts pamatojums tam, kādēļ tieši tas, ka procesā par noziedzīgi iegūtu mantu netiek noskaidrota personas vaina, nav uzskatāms par apstākli, kas liedz to salīdzināt ar kriminālprocesu, kura mērķis ir personas vainas noskaidrošana.

3.4. Kolēģijas 2026. gada 19. maija lēmumā norādīts, ka pieteikumā nav norādīti argumenti par to, kādēļ no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu

likumdevēja pienākums paredzēt spēkā esoša nolēmuma jaunu izskatīšanu sakarā ar materiālo vai procesuālo likuma normu būtisku pārkāpumu procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, ņemot vērā arī to, kāda ir šā procesa būtība un mērķis – lemt ar mantu saistītus jautājumus, nevis konstatēt personas vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Izskatāmais pieteikums papildināts ar argumentiem, ka personai procesā par noziedzīgi iegūtu mantu netiek nodrošināts efektīvs mehānisms, lai novērstu tiesas pieļautas acīmredzamas kļūdas. Apstrīdētās normas liedz augstākas instances tiesas kontroli pat situācijās, kad nolēmums pieņemts pārsniedzot pilnvarojuma robežas, nelikumīgā tiesas sastāvā vai neievērojot Satversmes tiesas judikatūru un tiesību normu interpretācijas pamatprincipus. Pieteikums papildināts arī ar atziņām no Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumiem par personas tiesībām apstrīdēt mantas konfiskācijas pamatotību.

Kolēģija secina, ka izskatāmajā pieteikumā ir izvērsti iepriekš sniegtais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Tomēr joprojām nav pamatots, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu valsts pienākums nodrošināt iespēju – tiesības ar mantu saistītajai personai tieši procesā par noziedzīgi iegūtu mantu iesniegt pieteikumu par tiesas nolēmuma jaunu izskatīšanu sakarā ar materiālo vai procesuālo tiesību normu būtisku pārkāpumu.

Līdz ar to arī pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru kolēģija jau ir lēmusi.

4. Pieteikuma iesniedzēja arī lūgusi noteikt ierobežotu pieejamību pieteikumā un tā pielikumos ietvertajai informācijai par Pieteikuma iesniedzēju.

Saskaņā ar likuma “Par tiesu varu” 28.³ pantu pieteikums, pēc kura izskatīšanas pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt lietu, un tā pielikumi ir ierobežotas pieejamības informācija. Lēmums par atteikšanos ierosināt lietu tiek publicēts Satversmes tiesas mājaslapā, aizklājot fizisku un juridisku personu identificējošu informāciju. Tādējādi konkrētajā gadījumā nav nepieciešams papildus noteikt ierobežotu pieejamību pieteikuma iesniedzēju identificējošajai informācijai.

Līdz ar to šā lēmuma 1.2. apakšpunktā minētais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

noļēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 96/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa